

LS 0180

Lennart Setterdahl: Jag sitter tillsammans med Arne Pearson i Moline Illinois. Han var född 1907, den 13 december, i Örebro. Idag är det den 18 december 1985.

Lennart Setterdahl: Så kan Du berätta lite grand nu Arne om Din pappa. Vad försörjde han sig med för någonting?

Arne Pearson: Min pappa, han jobba för Statens Järnvägar i Örebro, i centralverkstäderna i Örebro.

Lennart Setterdahl: Jaha.

Arne Pearson: Ja.

Lennart Setterdahl: Var ni många i familjen?

Arne Pearson: Ja vi var – vi var sex, sex.

Lennart Setterdahl: Sex stycken.

Arne Pearson: Ja sex barn.

Lennart Setterdahl: Sex barn. Tre pojkar, tre flickor kanske, eller?

Arne Pearson: Fyra pojkar och två flickor.

Lennart Setterdahl: Jaha. Och Du kom in emellan?

Arne Pearson: Jag var näst till den yngsta.

Lennart Setterdahl: Näst till den yngsta.

Arne Pearson: Jaha.

L: Ja. Så ni bodde rätt i stan då?

Arne: Vi bodde i ett litet samhälle som heter Rynninge.

L: Rynninge.

Arne: Rynninge ja. Det ligger vid I3s regemente där också. Dom hade ett regemente som hette I3.

L: Jaha. Så då växte Du upp runtom där.

Arne: Ja. Det ligger – det ligger nära Hjälmarens.

L: Jaha. Och där gick Du i skolan?

Arne: Ja jag gick i skolan, ja.

L: Och när började Du arbeta? Hur gammal var Du när Du fick hjälpa till?

Arne: Ja, jag jobbade på ett tryckeri i Sverige, ett litet tryckeri.

L: Efter Du hade gått och läst för prästen, som man säger?

Arne: Å ja. Å jaa. Ja.

L: Du arbetade ingenting före och hjälpte till?

Arne: Jag arbetade. Ja, jag arbetade lite i en skofabrik också medan jag var ung, riktigt ung, jag tror jag var bara 15 år!

L: Jaså.

Arne: Ja.

L: Så då fick Du arbete där.

Arne: Jaa! Det var på den tiden. Då fick dom göra det. Ja.

L: De andra syskonen nu, som var äldre än Dig, vad tog de för arbeten?

Arne: Dom. Min äldsta syster, hon var gift med en som hade Grand Hotel i Örebro. Dom är båda döda nu. Dom har dött. Jaha. Och min andra syster, hon var gift med en, så dom hade en skofabrik i Örebro. Hon hette Odler. Dom hade en affär på Drottninggatan i Örebro.

L: Och de arbetade där länge kanske?

Arne: Ja. Han .. han arbetade, han var stats .. kassakontrollör för Örebro, före han dog. Min syster, hon lever ännu. Så jag har en yngre bror, som är tio år yngre än mig; han heter Sven och min syster Elsa, dom bor i Örebro ännu.

L: Båda två?

Arne: Ja båda två.

L: Jaha. Så Du började på lite grand i skofabriken då när Du var i 15-årsåldern.

Arne: Ja. Sen. Jag jobba med 'ett stensättare. På den tiden så satte dom sten.

L: Jaha.

Arne: Jag har jobbat med dom en tid också.

L: Jaha.

Arne: Men – så blev det dåliga tider och min äldsta bror han hade rest till Amerika. Så jag sa till mina kamrater att jag kunde få resa till Amerika när jag ville och dom håll på och tjata på mig och tjata på mig och så rätt som det var så beslutade jag mig! Men jag var tvungen att skriva till .. till Kungen först, eljest jag var så nära att jag skulle åka in i lumpen, som dom säger, exercera, så jag fick, jag fick betyg att jag hade 25 dagar på mig att komma ur Sverige!

L: Varför beslutade Du Dig så hastigt i sista minuten?

Arne: Ja, jag tänkte att det var dåliga tider, jobb Du vet och sånt där och min bror han sa att han skulle skaffa mig arbete här. Och det fick jag. Så jag fick ett jobb på; för John Deere.

L: Jaha. Så det var besvärligt att få arbete i Sverige?

Arne: Ja det var ganska dåligt.

L: Och Du var inte intresserad av att gå in på skofabrikerna heller?

Arne: Nej nej nej nej. Nej.

L: Ja men det var många som arbetade där?

Arne: Å ja. Å ja. Örebro hade en massa skofabriker på den tiden. Men sen gick det; Du vet - likadant som här. Dom fick skor från Italien och Spanien och sådär så.

L: Konkurrensen blev för stor?

Arne: Ja. Konkurrensen var för stor.

L: Betalade de bra på skofabriken där Du arbetade?

Arne: Å ja. Å ja. Jaha.

L: Så det var ansett som ett bra jobb?

Arne: När jag var hemma, jag gick igenom den största, den hette Oscaria. Det var en stor skofabrik.

L: Jaha.

Arne: Dom arbetade. Dom var, vad dom kallade piece work här, det är

L: Ackord.

Arne: ackord ja. Just det ja.

L: Jaha. Så när Du arbetade på skofabriken, var det någon organisation, alltså fackförening där?

Arne: Nej. Nej.

L: Inte det. Det var öppet alltså?

Arne: Det var öppet ja. Ja.

L: Men det var ansett som ett bra arbete när Du kunde komma in där och hålla på?

Arne: Å ja ja.

L: Så många utav Dina kompisar tog det då?

Arne: Jag fick, jag fick ett jobb med detsamma. Ja!

L: Jaså? Men Du var inte intresserad?

Arne: Njae. Jag. Och sen, sen blev det dåliga tider här, som Du vet.

L: Men; Din bror som var härr, var han i Moline?

Arne: Ja, han bodde, han bodde i Moline, han bodde här nära Prospect Park därute. Han är död nu. Han dog för några år sen.

L: Vad hette han?

Arne: Han hette Karl, Karl Persson.

L: Karl Persson.

Arne: Ja.

L: Och; varför åkte han till Moline när han kom över?

Arne: Han hade en kamrat som var här, så dom brevväxla till varandra och så.

L: Jaha?

Arne: Ja.

L: Och så.

Arne: Han kom hit fem år före jag och han kom hit 1923, tror jag det var.

L: -23. Jaha. Och han hade lyckats bra då, så han kunde skriva sina brev hem?

Arne: Å ja! Å ja! Å ja! Ja.

L: Så han varnade Dig inte för att komma då, utan

Arne: Nä! Han sa det. Jag bodde hos dom till börja med.

L: Skickade han en biljett till Dig kanske?

Arne: Nej. Nej. Min far hjälpte mig lite, med lite pengar - så!

L: Så: Du åkte med Drottningholm då, i april 1928?

Arne: Ja. Ja, jag var så sjösjuk, jag trodde jag skulle Dö, Du vet!

L: Jaså.

Arne: Vi hade storm nästan hela vägen.

L: Var det det första Du hade varit på sjön?

Arne: Nja, vi seglade mycket

L: På Hjälmarens?

Arne: på Hjälmarens ja. Vi hade en segelolycka en gång. Jag förlorade två av mina kamrater, de drunknade ut på Storhjälmarn.

L: Jaha.

Arne: Vi kom ut i en storm och båten, den

L: Kapsejsade.

Arne: Ja, Tappa över och sjönk, men lyckligt nog så fick vi se masten, topp på masten, så vi hängde på den tills en livbåt kom ut och tog oss i land.

L: Men två

Arne: Men två av mina kamrater, som hade båten, dom drunkna bägge två.

L: Jaha.

Arne: Ja.

L: Så det var en svår

Arne: Vi var bara, jag var bara 18 år då.

L: Jaha. Jaså, ni var mycket ute och seglade?

Arne: Å ja.

L: Och roade er på Hjälmarens. Jaa.

Arne: Hjälmarens; Storhjälmaren, det är en stor, det är en stor sjö: Storhjälmaren.

L: Jaha. Men vågorna över Nordsjön, de tog kol på Dig?

Arne: Ja Herregud! Det börja Nordsjön, sen var det hela vägen!

L: Hela vägen till Amerika?

Arne: Jaa nästan hela vägen.

L: Så Du fick inte smaka på Nordsjön?

Arne: Och sen dessutom en tjocka Du vet och den där mistluren, den gick dag ut och dag in - Du vet! Ja.

L: Så det var ingen direkt trevlig resa då, utan

Arne: Nej, nej.

L: Du kände Dig lite dassig när Du kom fram till New York?

Arne: Ja. Jaa. Ja.

L: Du gick inte igenom Ellis Island då?

Arne: Nej nej nej. Nej nej.

L: Utan alla papper var klara på båten?

Arne: Å ja. Å ja. Ja. Ja.

L: Så Du gick direkt på tåget till Illinois?

Arne: Ja. Ja. Tåget hit.

L: Så Då kom Du till Din bror Karl här i

Arne: Jag kom till. Vi. Vi tog tåg till Chicago. Sen skicka dom oss till en liten stad norr om här som heter – som heter Savanna. Där låg vi, jag tror ifrån klockan 2 på morgon till klockan 10 på morgon, för vi fick ett litet tåg som går från Savanna ner till Moline.

L: Jaså det fanns inget direkttåg ifrån Chicago till Moline?

Arne: Nej. Ja jag vet inte **varför** Du vet. Du hade en. Du hade en! Du hade en liten lapp på Dig med namn och adress och sånt där så! Ja.

L: Han hade läst fel? Och Du kunde ingen engelska då?

Arne: Inte ett dugg.

L: Inte någonting.

Arne: Men; - Min bror, han hade gått till – han hade gått till Rock Island Railroads stationer; järnvägsstationer och försökt och möta alla tåg, men han var inte nere vid den där lilla 'station var jag landa, nere.

L: Den kände han inte till?

Arne: Så vi var där, det var ingen där att möta oss! Och lyckligt nog så. Jag hade en kamrat med mig. Han gick en väg och jag gick en annan väg. Här träffa jag min brors hustrus bror, som jag kände igen från Örebro. Han hade varit hemma för lunch och jag mötte honom. Jag var bara ett par blocks från var jag skulle gå!

L: Då blev Du glad?

Arne: Jahaha! Ja!

L: Jaså Du hade en kamrat med Dig från Sverige?

Arne: Nej, jag mötte honom på vägen hit.

L: Han skulle också till Moline, den mannen?

Arne: Han kom till Moline, han kom från Askersund.

L: Jaha.

Arne: Ja.

L: Så ni hade sällskap då på tåget?

Arne: Å ja, ja. Men jag mötte inte honom. Jag mötte inte honom förrän vi satt och vänta på tåget i

L: Savanna?

Arne: No i Chicago.

L: Jaså i Chicago.

Arne: Ja.

L: Jaha.

Arne: Ja.

L: Så hur var Din första anblick på Moline? Var det en stor stad jämfört med Örebro?

Arne: Nej. Örebro är – jag tror den var lika stor – kanske större än Moline, men med hela, alla andra städerna, så blir det en stor stad.

L: Större. Ja.

Arne: Ja.

L: Men om Du såg på Örebro vid den tidpunkten, med hus och så, såg det bättre ut i Örebro än det gjorde i Moline när Du kom?

Arne: Jag har lite svårt och säga, men; när jag hade vart här en tid så blev jag hemsjuk och ångra nästan att jag åkte hit! Men så kom de dåliga tiderna – Du vet – och vad kunde man göra? Jag hade till stanna.

L: Så Du kom rätt i farstun till de dåliga tiderna.

Arne: Jaa. Jaa. Jaa. Det var, det var bra kanske för ett år eller så. Ja.

L: Så – Du bodde hos Din bror och hans hustru då?

Arne: Ja, jag bodde hos min bror. Men;

L: Hur länge bodde Du där?

Arne: Å – ett par år tror jag it was.

L: Jaså, ett par år.

Arne: Sen flytta jag ut.

L: Så han skaffade Dig ett arbete då?

Arne: Å ja. Jaha. Han skaffade.

L: Tog han Dig ner till John Deere?

Arne: Jaa! Ja.

L: Jaha.

Arne: Jag fick börja nästa dag!

L: Jaså, med en gång?

Arne: Ja.

L: Vad var arbetet?

Arne: Å jag hade en borrh/ en bormaskin.

L: Var det någon som lärde Dig då hur Du skulle göra?

Arne: Jag hade. Jag hade, – det tråkigt nog så! Jag hade en skåning som, som var min bas! Han och jag, vi vi! Vi ’bråka för mycket ibland! För han skällde ner mig. Jag bröt över och jag bröt av en borrh ibland Du vet och då skällde han på mig!

L: Han skällde på svenska så Du förstod det!

Arne: Ja, det är lite halvt och halvt skånska.

L: Så Du lärde Dig?

Arne: Så jag sluta där. Så fick jag jobb på en annan där.

L: Vad hette basen?

Arne: .. Olle Wilson.

L: Olle Wilson och han var skåning?

Arne: Han var skåning ja. Ja.

L: Så Du fick lära Dig många dåliga ord också då?

Arne: Men så var det en som var som en svenskamerikanare som kunde lite svenska, så han hjälpte mig med allting – Du vet.

L: Kunde inte skåningen engelska?

Arne: Nja, det vet jag inte. Nej, han tala inte, se. Ja, han tala lite ibland, men det var så dåligt så Du kunde knappast förstå honom!

L: Och han var förman?

Arne: Han var förman ja. Ja.

L: Så Du fick en annan bas - eller förman - då?

Arne: Ja. Nej. Jag slutade där, så 'börja jag för George Evans, fick jag arbete där.

L: Vad tillverkade de för någonting?

Arne: Å, jag jobba på en stor sax, Du vet när dom skär av plåtar och sådant där.

L: Jaha.

Arne: Men sen kom ju depression, Du vet: dåliga tider, så.

L: Hur länge kunde Du hålla på då, tio timmar om dan?

Arne: Ja åtta timmar var det vi gjorde.

L: Åtta timmar.

Arne: Ja.

L: Och vad hade Du i timmen då, 25 cent?

Arne: Ja det kommer jag inte ihåg. Det var bra betalt då!

L: Jaså, det var det?

Arne: Nästan, jag säger; 80 procent var svenskar på **den fabriken**.

L: De var det.

Arne: Ja.

L: Jaha. Så det var - i vilken utav John Deere's? Det var inte the foundry och det var inte

Arne: No. Nej, det var vad dom kallar, ja det heter cultivators här, det blir .. harv, är det inte?

L: Ja *harv* ja.

Arne: Harv ja. Ja.

L: Jaså där, på harvavdelningen!

Arne: Ja ja! Harvavdelningen ja!

L: Och skåningen var kvar?

Arne: Jaha!

L: Ja men Du talade ju vid de andra svenskarna. Vad sa de då när Du klagade på att Du hade en jädra bas där nere?

Arne: Njaa, det vet jag inte. Du vet man var

L: De vågade inte säga mycket då?

Arne: No.

L: Det gick inte att klaga då!

Arne: Men; jag gick utan jobb då, för, åh, flera år.

L: Jaså!

Arne: Ja.

L: Vad sa Din bror då?

Arne: Men så fick jag. Ja då, han, han hade! Han hade inget arbete heller! Du vet: på **den tiden** så var allting stängt.

L: Arbetade han också hos John Deere?

Arne: Ja, han, han, ja han arbetade för Deeres.

L: Jaså, han åkte ut också?

Arne: Å ja, Å ja. Dom stängde allting. Inga maskiner eller någonting som gjorde allt där.

L: Så Moline var stängt då?

Arne: Ja, det var dåligt, jaha.

L: Moline Plow, det var likadant?

Arne: Å ja! Varenda, varenda fabrik var stängd. Men så fick jag! Så fick jag ett arbete hos; det hette Deere and Mansor. Det heter Plow .. Plow Planner nu, heter det, Plow Planner.

L: Jaha.

Arne: Fick jag arbete där.

L: Vilket år då? 30 ?

Arne: Det 34. 34 ja.

L: Ja men Du gick inte utan arbete i **så många år?**

Arne: Jaa! Ungefär i en fyra år, eller vad det var!

L: Utan arbete!

Arne: Utan arbete ja. Det var så dåligt ja. Vi! Vi, unga grabbar, vi stod nere vid Frälsningsarmén för och få lite gröt - och – och lite mat.

L: Det var det sista.

Arne: Det var dåligt ja. Jag gick till sängs många gånger på kvällarna, jag var så hungrig att jag kunde inte sova på nätterna. Så dåligt var det på den tiden.

L: Lättade Du en hel del i vikt då eller?

Arne: Å ja. Jag kommer ihåg, dom hade en liten svensk restaurang! Jag! kommer ihåg, jag satt och skalade en hel säck med potatis för och få lite mat. Det var väldigt dåligt på den tiden.

L: Jaha.

Arne: Ja.

L: Så det var Frälsningsarmén då många gånger som räddade livhanken på pojkarna?

Arne: Å ja. Jaha. Ja jaa.

L: Så inom det gänget med svenska pojkar, var det någon som försökte åka hem utav er?

Arne: Ja, det var en del som åkte hem. Jag vet inte var de fick pengar ifrån.

L: Och Du hade hemlängtan, att Du inte stack hem?

Arne: Jag hade inga pengar!

L: Du hade inga pengar då.

Arne: Jag hade inga pengar.

L: Och Du ville inte skriva till pappa och mamma?

Arne: Nej nej nej nej nej. Men Du vet; sen jag åkte hem 1953 och hälsa på.

L: Jaha.

Arne: Då flög jag hem, för jag ville inte gå på båten, för jag vart ju sjösjuk först! Ja.

L: Men; av ni pojkar, hur många var det ungefär som var utan arbete så länge? Var det som ett bra fotbollslag?

Arne: Ja det , allihopa. Det var en del som kom från landet i Sverige, de kanske fick ett arbete hos någon farmare ute på landet, för då fick de – Du vet – husrum och mat åtminstone.

L: Jaha. Du försökte aldrig med det?

Arne: Nej, jag var född i en stad! Jag kände inte till sådant där arbete!

L: Du kunde inte bluffa Dig fram och säga att Du var av en gammal jordbrukarsläkt?

Arne: Nej! Nej!

L: Så – under den tiden, då var Du med och spelade fotboll här i Moline?

Arne: Å ja jaha.

L: Var fotbollslaget redan organiserat då?

Arne: Du ser; Ja Du ser: när vi kom hit från Sverige, vi visste ingenting om Baseball, vi visste ingenting om amerikansk fotboll, så vi .. vi .. vi beslutade att göra en förening som hette: Swedish Athletic Club .. Moline Swedish Athletic Club och vi hade fotboll, eller soccer, som dom säger.

L: Var Du med och organiserade den?

Arne: Å ja, jaa ja.

L: Så det var ingenting före 1928 då?

Arne: Nej nä nä.

L: Ingenting?

Arne: Sen hade vi, vi hade brottare, vi hade boxare och lite allmän idrott också och sånt där, men fotbollen var det mesta vi hade. Och så spelade vi lite ishockey också!

L: Jaså!

Arne: Jaa ja.

L: Jaha. Spelade ni det på ?

Arne: Nere i the Riverside Park.

L: Åh i the Riverside Park.

Arne: Jaa ja.

L: Jaså den fanns redan då?

Arne: Jaa ja, ja ja.

L: Så Du var fotbollsspelare ifrån Sverige då?

Arne: Å ja, jag spelade fotboll i Sverige förut.

L: Varit med i Örebro?

Arne: Jag spelade – jag spelade i ett litet samhälle norr om Örebro som heter Hagaby. Jag tillhörde den föreningen.

L: Jaha.

Arne: Ja!

L: Så vem var nu själva primus motorn i den här fotbollsföreningen, eller: the Swedish Athletic Club?

Arne: Vem var, vad då?

L: The primus motor som man säger, alltså den som startar upp det hela?

Arne: Ja. Well! Dom, svenskarna, Du vet; dom vill, dom kommer tillsammans Du vet och sånt där!

L: Men; var Du en utav huvudmännen?

Arne: Ja. Å ja, Å ja ja.

L: Du var med i styrelsen.

Arne: Vi spelade mycket i Chicago också. Vi hörde till en serie som – vi spela en söndag hemma, nästa söndag i Chicago. Men sen kom ju kriget och vi fick ingen bensin för och köra bilarna Du vet. Så det var ett, då slutade vi, så slutade vi 1950 tror jag .. 1940.

L: Slutade föreningen helt upp då?

Arne: Ja, slutade föreningen och alltihopa.

L: Men när ni började 1928, hur

Arne: No, -29 tror jag vi börja.

L: -29.

Arne: Ja.

L: Hur lång tid tog det för er att komma i stånd då för att vara med och spela i Chicago, för de var ju mycket bättre naturligtvis – till att börja med?

Arne: Haha! Dom var inte mycket bättre än oss!

L: Hade inte de börjat tidigare där då?

Arne: Å ja! Men dom flesta lagena vi spela mot, dom var för det mesta: italienare och norskar och svenskar och .. och .. ty.. tyskar, mycket tyskar och sådana där.

L: Och de hade bra lag också?

Arne: Å ja. Ja. Å ja, dom hade bra lag.

L: Och Rockford också.

Arne: Men Rockford hade ett bra lag också!

L: Dom hade ett bra lag ja?

Arne: Å ja. Do

m hade ett norskt lag och ett svenskt lag.

L: Så – 1929 då, det var Du och Dahlkvist och Magnuson och Carlson?
Arne: No det var Filip Carlson och Nils Carlson och Gus Magnuson och – ja jag kommer inte ihåg alla som var med men de
L: De var med från början?
Arne: Å ja, 'di var med från början, ja.
L: Jaha och de var bra spelare, samtliga utav dem?
Arne: Å ja. Ja ja ja ja ja!
L: Ja. Så – då hade ni tillfälle till god träning då när ni inte arbetade på dagarna? Ni kunde spela fotboll nästan dygnet runt?
Arne: Ja å ja! Åh varje kväll var vi ute! Å ja.
L: Ni gjorde det ja. Och då spelade ni nere på the Riverside?
Arne: Nej vi spela vi hade – vi hade vår egen 'fotbollplan här på 13:e Ave och 9:e Str.
L: I Moline?
Arne: I Moline ja. Mrs Butterworth; hon är från the John Deere-familjen, hon .. hon 'låt oss använda den planen där oppe.
L: Jaså!
Arne: Ja ja..
L: Och det var en ordentlig fotbollsplan?
Arne: **Ja, å ja å ja!** Visst.
L: Så ni hade nät och allting?
Arne: Å ja. Å ja. Ibland så spelade vi på Browning Steel också; ibland.
L: Jaha.
Arne: Men annars då, för det mesta så spela vi där oppe: den hette John Deere Field .. John Deere Park, hette den.
L: John Deere Park.
Arne: Men nu är det – det är inte där nu 'nå mera. Nu har dom. Nu har dom en massa byggnader där och det.
L: Hur tränade ni? Du spelade fotboll varje kväll sa Du för träning, men hade ni något speciellt träningspass där ni sprang?
Arne: No vi träna där, vi träna där oppe.
L: Fotbollsträning bara?
Arne: Å ja. Å ja.
L: Ingen annan träning?
Arne: Nej. No.
L: Det var bara fotbollsträning på den tiden som gällde?
Arne: Jaa jaa. Jaa jaa.
L: Men sen hade ni också brottare och boxare då?
Arne: Å ja! Ja. Vi hade. Vi hade en lokal nere på 3:e Ave och 15:e Str, var vi hade. Vi hade en rink för boxning och vi hade en matta för brottarna och allting sådant.
L: Jaha.
Arne: Ja.
L: Så de flesta fotbollsspelarna, de var också intresserade i någon utav de sporterna: boxning eller brottning?
Arne: No, no vi hade
L: Var Du med i mera än fotboll?
Arne: Jag var med i fotboll bara, endast fotboll för mig ja. Ja.
L: Så blev det några bra boxare ifrån den här klubben?

Arne: Ja vi hade en del som 'vante'! Och vi hade en brottare som var väldigt god! Han är död nu; han hette Eddie Lindskog. Han var .. han var slaktare också. Han kommer ifrån .. han kommer ifrån Skåne nånstans tror jag, var han.

L: Jaha. Jaså han var bra!

Arne: Ja han var bra brottare.

L: Så han kunde åka in till Chicago och brottas?

Arne: Ja, han brottas i Davenport många gånger också. Ja.

L: Försvann den föreningen också i samband med 1950?

Arne: Ja, ja allting, Vi just. Vi stängde och stängde böckerna – och – vi hade lite pengar, så de gav vi till en .. en medlem som hade varit sjuk i många år. Så det var lite pengar som vi hade kvar, vi gav det till honom.

L: Jaha. Ja det var ju en annan sak nu, med skador och sånt. Det var ingen av er som hade arbete?

Arne: Nä! Nä.

L: Hur gick det då när ni blev skadade och skulle till doktor? Vem betalade det?

Arne: Det .. det!

L: Det var ingen som gick till doktor?

Arne: Det fick vi betala själv!!

L: Hände det benbrott och skador som var lite värre?

Arne: Å ja, vi hade. Vi spela. Jag kommer ihåg, vi spela en gång i Chicago, against emot, de var nationalmästare i Amerika och dom bröt benet av en av våra bästa spelare, annars så hade vi kanske .. kanske segrat dom; över dom.

L: Säger Du det!

Arne: Ja.

L: Så han råkade illa ut.

Arne: Ja, han broke benet.

L: Vad hände med honom då?

Arne: Ja. Se vi hade. Vi hade lite danser här och där så vi tog opp pengar, så vi hjälpte honom.

L: Jaha, men sjukhuset tog emot sådana fall – (eller doktorn)? Så dom sa inte som så att: så vi vill inte.

Arne: Nä nä, det jag vet inte det! Du vet: när man är ung så bryr man sig inte så mycket om sådana där saker!

L: Allting lever.

Arne: Ja ja.

L: Så det gjorde att fotbollen kanske höll kvar många utav er då? Ni hade gott kamratskap och ni höll ihop och hjälpte varann?

Arne: Å ja. Å ja. Ja ja. Å ja, ja.

L: Och var det nån som fick det krabbigt

Arne: Och vi hade, många gånger så tog vi en buss och åkte i.

L: Men det var inte många av er som hade egen bil?

Arne: Nej, det var inte många, nej.

L: Du hade ingen egen bil?

Arne: Å jag hade en liten kärra, en gammal gammal Ford! Ja.

L: Så - det var en svår tid då i Amerika?

Arne: Ja, det var väldigt dåligt.

L: Hur var det? Du vet att i Chicago och i Rockford, där var ju svenska socialister som kom in och försökte ta över.

Arne: Ja.

L: Var dom i Moline nån gång?

Arne: Nej! Nej.

L: Dom sålde Ny tid och Arbetaren och

Arne: Nej.

L: Inte det?

Arne: Jag vet; det var en som brukar stå och sälja såna här fackföreningstidningar, jag kommer inte ihåg vad det var han hette nu, som: Arbets.. som Arbetsbladet, jag kommer inte ihåg vad det hette.

L: Arbetaren?

Arne: Ja, nånting i den stilen ja.

L: Men det var ingen förening här nere då?

Arne: No nä nä då nä.

L: Jaså, aldrig någon gång?

Arne: No.

L: Och det var inte tal på fackföreningar och sånt före 1934, när arbetena började lossna igen?

Arne: No.

L: Det var ingenting organiserat på John Deere eller på Moline Plow och på de andra där?

Arne: Nej nej.

L: Utan det var allting öppet?

Arne: Men jag kommer ihåg när jag först började där nere. Jag fick: vad var det? 40 45 cent i timman.

L: Hos John Deere?

Arne: Ja, för John Deere ja.

L: Jaha. Och sen?

Arne: Och sen .. sen .. sen börja jag och svetsa. Jag börja och svetsa och då fick jag 48 cent i timman!

L: Var det på John Deere?

Arne: Ja, på John Deere. Det var bara dagarbeta då, men vi hade dagarbeta för – åh! Jag kommer ihåg, när jag gifte mig 1970 .. 1938, jag jobba, det var tre dagar i veckan, vi tjäna, men jag tjäna 6 dollar, 6 dollar om dagen.

L: Var det 38?

Arne: In another. .. Med andra ord: 18; 18 dollar i veckan, så såg det ut, som jag tjänade när jag gifte mig.

L: Jaså. Även då var det dåligt: -38? Det hade inte kommit igång riktigt då?

Arne: Ja å ja! Sen, sen börja det bli lite bättre. Å ja ja.

L: Men det tog så pass lång tid då?

Arne: Ja. Men, jag kan säga; vi bara. Du vet: fabriken bara jobba; vi bara jobba tre dagar i veckan.

L: Jaha. Så Du gick tillbaka till John Deere då 1934

Arne: Jaha! Ja.

L: och började arbeta. Och Din bror också?

Arne: Jag var där, ja jag var där 35 år.

L: Jaså.

Arne: Mhm.

L: Din bror Karl nu, han gick tillbaka också?

Arne: Ja han .. han, jaa han ... han han dog. Han dog. Han .. han .. han tog sin pension och sen; sen dog han.

L: Jaha. Men jag menar: han gick tillbaka också till John Deere och stannade där?

Arne: Å ja. Å ja. Å ja. Å ja.

L: Så: då kom Du på en speciell avdelning; på svetsningsavdelningen, sa Du?

Arne: Mhm.

L: Och – då var det ingen organisering?

Arne: Nej, inte inte alls.

L: Inte något. Vad hände då?

Arne: Ja, sen fick dom. Sen sen började dom och ha a kind of fackförening.

L: Ja. Vad hände då? Hur gick det till?

Arne: Men Du ser: Du var inte tvungen – Du var inte tvungen och tillhöra. Där var, Du kunde tillhöra det och om Du inte ville tillhöra så fick Du göra det också.

L: Men arbetsledningen sa ingenting emot det, för det gick inte, för det var lag att det skulle

Arne: Ja ja. Men på **den tiden**; Herregud! Du betalade, Du vet, kontant!

L: De fick kontant betalning?

Arne: Ja, Du fick betala kontant för, vad dom kallar dues här – Du vet.

L: Säger Du **det**!

Arne: Ja!

L: Vem betalade de det till?

Arne: Dom 'betala till en som var

L: En stewart?

Arne: Ja, stewart, ja!

L: Du fick aldrig kvitto på 'et en gång?

Arne: Nähä!

L: Gentlemen agreement.

Arne: Jaha.

L: Men arbetsledningen nu, när de betalade Dig för veckan, fick Du en check eller fick Du kontanta pengar i ett kuvert?

Arne: Jaa jag, jag fick; när jag först 'börja här så fick jag kontant,

L: I ett kuvert?

Arne: i ett litet kuvert ja ja.

L: Jaha!

Arne: Men nu, men nu så får 'di ju en check.

L: Ja på senare tid. Men på den tiden var det kontant?

Arne: Jaa! Jaa jaa. Jaa.

L: Jaha ja.

Arne: Ja.

L: Gick de flesta arbetarna med i fackföreningen det första året?

Arne: Nä det var lite halv och halvt!

L: Gick Du med?

Arne: Å ja. Ja ja.

L: Så det var lätt att få Dig med då?

Arne: Jaa, men.

L: Du såg att det var nödvändigt.

Arne: Ja, men sen; det var i början, det var i början till allt. Men nu, nu, nu har dom eget kontor i fabriken och allting sådär och sånt.

L: Jaha.

Arne: Dom är lite för starka ibland tänker jag.

L: Men det tog många år då innan de kom på det viset?

Arne: Å ja. Å ja. Å ja.

L: Och de första årena, det var bara för att få mer lön?

Arne: Mhm.

L: Det var inte om att ni skulle ha en extra dags semester eller sådant?

Arne: Nej nej nej.

L: Och sen arbetsskydd?

Arne: Ja.

L: Och läkarvård?

Arne: Å ja. Jag vet inte om vi hade läkarvård en gång, som dom har nu.

L: Inte det?

Arne: No.

L: Vilket tror Du var det bästa fackföreningarna har gjort, alltså för arbetaren?

Arne: Ja det är lite svårt och säga. Jag säger den här läkarskydd som Du har, det .. det menas mycket.

L: Det gör det?

Arne: Å ja och så får Du ju pension också och sådant.

L: Jaha. Så Du kom med i en pensionskassa där de tog av varje månad från lönen?

Arne: Jaha, å ja. Jaa.

L: Ja och dom betalar ut till Dig varje månad?

Arne: Ja. Ja. Ja. Och så har dom nu den häre Clerk Union.

L: Jaha. Gick dom flesta arbetarna med i det?

Arne: Å ja. Å ja. Jaha.

L: Alla var med i det?

Arne: Ja å ja. I wouldn't say alla, men nästan alla.

L: För där kan Du ju casha checken?

Arne: Å ja. Jaha.

L: Och Du kan sätta in pengarna också?

Arne: Å ja å ja.

L: Och de betalar mer procent än banken gör?

Arne: Jaha, det gör dom.

L: Och vill Du låna så är det lättare att låna också?

Arne: Å ja. Jaa. Jaa.

L: Jaha.

Arne: Ja.

L: Så det var ett bra skydd?

Arne: Ja ja.

L: Men det tog många år?

Arne: Ja det gjorde det!

L: Så under kriget då, behövde Du åka ut i armén?

Arne: Jag. - Det var ju många som åkte ut i kriget men jag klarade mig på grund av: vi gjorde, vi gjorde delar för flottan, amerikanska flottan.

L: Jaha.

Arne: Vi gjorde sådana här, sådana här dörrar som är vatten.. vattentäta, Du vet, dörrar. Och så gjorde vi såna här, dom heter, dom heter davit på engelska, det är dom där livbåtarna hänger på.

L: Å ja, som är böjda där?

Arne: Jaha, ja. Vi gjorde dom och på grund av det så 'klara jag mig från kriget.

L: Jaså det var ett nödvändigt arbete.

Arne: Annars så har jag inte. Har jag inte gjort det och hade ett sånt arbete, så hade jag åkt ut i kriget.

L: Jaha. Och Du var fortfarande

Arne: Men jag, jag var, jag var 38 år då. Dom tog dom opp till – opp till 40 år eller så!

L: Dom gjorde det.

Arne: Jaa.

L: Jaha. Och Du var fortfarande svetsare?

Arne: Jaha.

L: Så det var Ditt jobb då hela tiden?

Arne: Det var jobbet som 'klara mig.

L: Och svetsa, det höll Du på med hela tiden?

Arne: Jaha, jaa, ända tills jag slutade ja.

L: Och Du fick inget ont av det; huvudvärk eller sånt?

Arne: No. No no. Nej.

L: Det var

Arne: Och det var inte så modernt när vi börja heller, det var mycket rök och sånt där, Du vet.

L: Det var det?

Arne: Ja. Men nu är det ju mycket bättre, dom har fläktar och sådana.

L: Jaha. Det var en gammal smed som arbetade på John Deere i början av 1900-talet och han sa det att: dom gjorde 120 plogar i timman. Finns det en möjlighet att det var rätt?

Arne: Njaa. Det tror

L: Det var hästdragna plogar naturligtvis.

Arne: Ja, nä, det låter, det låter otroligt.

L: Det blir mera än 2 i minuten!

Arne: Det tror jag inte. Det tror jag inte!

L: Det var ju löpande band.

Arne: Det tror jag inte!

L: Han var förman.

Arne: No det tror jag inte.

L: Han hette Modig, i alla fall, den smeden.

Arne: Dom 'börja här 1837, tror jag, här.

L: Ja. I ?

Arne: När John Deere 'börja göra plogarna här i Moline.

L: Men det var fortfarande hästdragna plogar 1927?

Arne: Å ja ja.

L: De var ju små.

Arne: Å ja ja. Men 100! Det! **det!** Där ljög han!

L: Där ljög han nog ja.

Arne: Jag tror det!

L: Då hade ni ju dränkt Moline i plogar. Hur bar ni er åt i idrottsföreningen med att skaffa pengar till fotbollar? Hade ni egna kängor eller?

Arne: Njaa, jaa, vi fick köpa dom.

L: Ni köpte kängor.

Arne: Köpa kängorna själv och så gick dom runt med en liten hatt, Du vet och tog opp, tog opp lite pengar, Du vet!

L: Hade ni mycket publik?

Arne: Vi hade inga 'inträde eller nånting. Det var bara, dom gick runt med en hatt Du vet.

L: Och till ränderna på fotbollsplan, använde ni krita eller sågspån, eller vad använde ni?

Arne: Å det gjorde de, det gjorde de. 'Di hade, vi hade, vi hade en gammal gubbe som gjorde det för oss.

L: Jaså!

Arne: Ja å ja, ja. Ja.

L: Jaha. Så ni hade lite folk anställda?

Arne: Ja, å ja! Å ja!

L: Som sprang med vatten.

Arne: *Ja! Ja!*

L: Men - fotbollar och sånt, det kostade väl inte så mycket, men det behövdes ju pengar till det. Vem bekostade det?

Arne: Ja, jag sitter och ser på hur dom gör nu jag. Moline; högskolan, dom har ett, dom spelar fotboll nu, svensk fotboll som dom säger och dom har: kanske ett dussin bollar.

L: Jaa.

Arne: När en boll går över så kastar dom in en annan så Du vet. Men vi hade bara en boll Du vet! Ja. En boll, det är allt vi hade!

L: Jaha. Och den fick hålla hela säsongen?

Arne: Jaa. Jaha!

L: Pumpa upp den bara.

Arne: Vi fick pumpa upp den själv före vi börja spela. Det är inte mycket skillnad, tror jag - and - like I say: vi hade, vi hade målvakt, två fullbackar och tre halvbackar och sen hade vi kedjan fem forwards.

L: Jaha.

Arne: Ja.

L: Och halvbackarna, dom följde med upp fram?

Arne: Å ja Å ja ja.

L: Jaa.

Arne: Annars; spelet är mycket detsamma - ungefär.

L: Så ni var effektiva. Att göra mål, det är ju det som är det huvudsakliga.

Arne: Vi hade! Vi hade bra lag, väldigt bra lag!

L: Jaså!

Arne: Ja, å ja.

L: Så ni kunde konkurrera då med Rockford och Chicago?

Arne: Oh yes. Oh yeah. Ja å ja. Vi vann ett stort tournament up there en gång, up in .. i Chicago.

L: Jaha.

Arne: Och; Rockford, vi slog dom många gånger också. Ja.

L: Jaha. Men det var ju mer svenskar i Rockford än det var i Moline.

Arne: In Rockford, - ja då. Men dom hade två lag i Chicago, det var: the Wiking Athletic Associated and the Swedish American och så hade vi the Southside Swede och så hade vi en annan klubb på sydsidan som hette Linnea. Jaa. och så hade vi många norska: Norwegian/Americans, sa dom.

L: Jaha.

Arne: Ja. Men annars så var det många tyska lag där också, italienska och - ja.

L: Och de kom också hit till Moline då?

Arne: Å ja. Ja. Dom tyckte det var bedrövligt att åka så långt bara en gång om året, när vi åkte Chicago fram och tillbaks varannan vecka!

L: Jaha. Åkte ni tåg då eller tog ni buss?

Arne: Vi tog tåget ett par gånger, tror jag.

L: Tåget.

Arne: Men för det mesta åkte vi med bilar eller med en liten buss, eller någonting.

L: Jaha. Så då kom ni ut.

Arne: Ja.

L: Och då åkte ni tidigt på söndag morgon?

Arne: Vi

L: Eller låg ni över?

Arne: När vi 'spela mot dom svenska lagen så åkte vi på lördag.

L: Och låg över?

Arne: Och låg över hos .. hos

L: Bekanta?

Arne: Hos bekanta eller en av deras spelare. Å ja.

L: Jaha. På så vis ja.

Arne: Men annars så åkte vi på söndag morgon och kom vi hem på söndag kväll och spelade.

L: Så då hade ni en god skiva då på lördag kväll?

Arne: Ja å ja! Jaha!

L: På Addison avenue eller nere på Clarke street?

Arne: Ja up on – Wiking, – dem .. dom är på Ashland, 50

L: Ja, that 50 ..? .. norr om Foster?

Arne: Ja, nor rom. 54 norr tror jag det är Ashland.

L: Ashland.

Arne: Ja. Och; Swedish American, dom bodde på – lite söder om Belmont, det hette Fletcher tror jag, en liten

L: Fletcher.

Arne: Fletcher. Det är lite söder om Belmont avenue.

L: Jaha.

Arne: Där var dom hade sina klubbrum där.

L: I närheten av (?) Park?

Arne: Ja, lite söder om (?) Park.

L: Jaha. Så Du har varit många gånger på Ashland avenue då?

Arne: Å ja, jag har varit där många gånger!

L: Jaha.

Arne: Ja.

L: För det var fler spelare naturligtvis att få tag på i Chicago än vad det fanns i Moline?

Arne: Chicago hade

L: Hade ni också två lag här?

Arne: Jaa.

L: Ni hade två lag?

Arne: Vi hade ett; vad 'di kallade A-lag och B-lag ser Du. Å ja.

L: Ja. Och de flesta nu, om vi tar här i Moline, var det pojkar som var födda i Sverige - allihop?

Arne: De flesta ja, men vi hade .. vi hade ett par norskar och vi hade en tysk som bodde i Davenport, han spela med oss och vi hade en som var från Tjeckoslovakia, han var med oss också. Annars, dom mesta så var dom svenskar.

L: Hur var det med dem som var födda av svenska föräldrar här, var de intresserade utav fotboll (eller Soccer)?

Arne: Å, ja, Å ja ja ja.

L: Blev de bra, eller hade de samma intresse?

Arne: Det är två. Vänta nu Du vet. George Peterson, han var, jag tror den bästa spelare vi hade. Han. Dom låna honom, dom spela. Dom låna honom, dom spela i Baltimore och i Chicago också, med 'sån där professionella lag.

L: Jaså!

Arne: Och – han åkte till Sverige. Han bor i Sverige ännu, han bor i Uppsala. Och en annan pojke som kommer från Söderfors, han heter Olle Rådström, han bor. Söderfors, det ligger bra nära Uppsala också.

L: Ja, visst, det är ju norr om.

Arne: Ja. Dom lever i Sverige ännu.

L: Och han George Peterson, var han född i Sverige?

Arne: Jag tror han var född i Chicago som liten, så åkte dom till Sverige när han kanske var ett par år eller nånting. Han bodde i Sunne, Värmland.

L: Så han hade tränat fotboll i Sverige innan han kom hit?

Arne: Å ja. Å ja. Ja ja ja.

L: Jaha.

Arne: Ja.

L: Men dom pojkarna, som var födda här nu utav svenska föräldrar, fick dom samma gnista och intresse för fotbollen?

Arne: Nej. Ja dom var med men dom blev inte vad dom kallar några stjärnor eller nånting där!

L: Inte det?

Arne: Nej.

L: Vad berodde det på?

Arne: Ja, jag vet inte! Du nästan har! Du nästan, Du ska börja när Du är liten, Du ser! När Du ska börja när Du kanske är 20 år, det är lite för sent för och lära sig.

L: Det är för sent att lära sig då. Så de som spelar fotboll i Amerika idag, de är tredje generationen egentligen ut av immigranterna?

Arne: Ja. Ja. Ja å ja! Ja! Ja.

L: För dom är ju bra.

Arne: Ja å ja.

L: Men dom börjar när dom är små?

Arne: Ja. Det är likadant som här i Moline nu. Dom har en massa lag, som dom kanske börjar när dom är fem år, någonting i den stilen.

L: Jaha.

Arne: Moline, det är högskolan, dom har ett bra lag nu!

L: Jaha.

Arne: Det är bara första året. Dom 'förlora bara två matcher i år. Ena matchen dom förlorar var mot Quincy och Quincy blev

L: Mästare ja.

Arne: Ja, i Illinois.

L: Jaha.

Arne: Ja.

L: Så de bör börja innan high school också, så att de är knattar, som man säger?

Arne: Å ja. Ja ja.

L: Knattefotboll?

Arne: Å ja. Ja.

L: Så att det blir

Arne: Dom spelar inomhus här nu, nere i Rock Island.

L: Jaha ja, de gör det?

Arne: Jaja, å ja. Ja.

L: Men det gjorde ni aldrig på Din tid?

Arne: Nej, Herregud! Nej.

L: Det var en trasa ute i daggen.

Arne: Ja, det var det!

Lennart Setterdahl: Så - Du åkte hem första gången 1953?

Arne Pearson: Mhm.

L: Levde Dina föräldrar då?

Arne: Nej! Nej dom hade dött. Ja. Jag ville åka hem före Du vet, men jag hade ju inga pengar Du vet då, på grund av de dåliga tiderna.

L: Jaha.

Arne: Men när jag – när jag åkte hem -53 så, alla mina systrar, dom levde alla då, men nu – om man säger – nu har jag bara en bror och en syster kvar. Ja.

L: Jaa.

Arne: Ja det var roligt att komma hem ska jag säga, men det var! det var roligt att åka tillbaka också.

L: Jaså, det var det. Men -53 var inte illa, då hade Du väl ?

Arne: -53.

L: Du var hemma på sommaren då?

Arne: Jaa. Ja, jag kom på sommaren.

L: Hade Du Din fru med Dig också då?

Arne: Nej, jag åkte ensam. Min fru, hon är född här.

L: Jaha.

Arne: Ja.

L: När blev Du medborgare?

Arne: Å det kommer jag inte ihåg, det var många, många år sen.

L: Före Du gifte Dig eller efter?

Arne: Före.

L: Före.

Arne: Före jag gifte mig. Å ja. Å ja.

L: Du tog ut papperen då?

Arne: Ja.

L: Så Du kunde rösta på Roosevelt kanske i -43 eller -42?

Arne: Ja jag kommer inte ihåg exakt. Det var; ja se jag gifte mig -38 so I was - . Jag tror jag tog dem när jag var, efter jag varit här kanske fyra fem år, någonting i den stilen.

L: Jaha. Har Du varit intresserad av politiska frågor eller så? Intresserad av politik?

Arne: Nej inte mycket nej.

L: Utan bara till husbehov, som man säger?

Arne: ja. Till husbehov ja! Nej.

L: Men Du kände till det, när Du kom, att många svenskar var Republicans?

Arne: Nja?

L: Det hade dämpat sig då?

Arne: Jaa, ja.

L: Det hade ändrat sig? Det var mer demokrater ibland svenskarna än Republicans?

Arne: Ja jag tror det ja.

L: Det var det?

Arne: Å ja å ja ja.

L: Du känner till Hoover?

Arne: Å ja, den kände jag, den kommer jag nog ihåg! Ja.

L: Det var Dina goda år det vet Du, fyra år.

Arne: Jaa.

L: Jaså kunde Du verkligen hålla ut i så många år då här! Det var många som gick på **det viset** utan arbete? Det var det?

Arne: Jaha Herre Gud! Ja det var dåligt som sjutton!

L: Så det var bara bondpojkar som kunde åka ut på landsbygden?

Arne: Jaa jaa jaa.

L: Och få jobb?

Arne: Ja. Ja vi stod, vid stod like I sa, som ja sa förut, vi stod i en kö nere vid Frälsningsarmén för och få någonting och äta och vi gick till – vad det heter: welfare – få lite strumpor eller någonting, kläder på sig.

L: Jaså fanns det sådana kontor?

Arne: Å ja. Ja. Å ja, ja.

L: Så ni fick inga kontanter?

Arne: Ja. Jag jobba för en som, han bar ut mat till familj. Jag körde en liten bil två dagar i veckan. Jag fick 2 dollar om dan för och köra bilen och leverera mat till olika familjer. Nästan alla, nästan, nästan varje familj i Moline så .. så levde dom på det!

L: Jaha.

Arne: 2 dollar om dan fick jag för och köra bil!

L: Hur mycket fick Du betala för ett mål mat då?

Arne: Å. – Jag kommer ihåg, jag hade, jag fick en liten biljett som kosta 5 dollar och det var nog, det var nog Du kan äta för det nästan för en vecka!

L: Jaså. Flera mål om dan då?

Arne: Nä, jag vet inte. Dom hade. Du vet; dom .. dom dom tryckte in Du vet ett litet hål på den, så det.

L: Som en bussbiljett?

Arne: Ja ja. Ja.

L: Jaha. Så det var en biljett för och klara livhanken?

Arne: Ja. Ja.

L: Och Du var inte sjuk under den tiden?

Arne: Nej! Nej!

L: Inte sjuk?

Arne: Jag klara mig!

L: Men Du var hungrig?

Arne: Å ja, många gånger så var jag hungrig.

L: Kyrkorna nu, vad gjorde de? Alltså Frälsningsarmén, de hade ju vad man kallar för soup lines. Kyrkorna, vad gjorde de?

Arne: Nja, jag tror inte dom gjorde nånting. Frälsningsarmén var den enda som hjälpte oss.

L: Jaha. Du kommer inte ihåg om First Lutheran eller Salem ?

Arne: Nej.

L: Nej. Var Du med i någon kyrka under den tiden?

Arne: No.

L: Nej.

Arne: Jag gick i söndagsskola i Örebro för nio år, från när jag var liten!

L: Så Du hade gått igenom college i religion?

Arne: Å ja. Å ja! Ja.

L: Var Du med i Wiking, Wasa eller Svitjood?

Arne: Jag har tillhört Vikingarna här; Thor-logen.

L: Ja.

Arne: Logen Thor, i 52 år.

L: Jaha.

Arne: Ja. 52 år sen jag

L: Då gick Du med när de var på 4th Ave.

Arne: Ja. Å ja. Å ja. Å ja. Ja.

L: Ja. Och där hade ni många tillställningar naturligtvis?

Arne: Oh yes! Å ja. Ja.

L: Så ni kunde gå dit på kvällar och träffa bekanta?

Arne: Å ja. Å ja. Å ja. Mhm.

L: Jaha.

Arne: Nu har vi, jag tror, ungefär 600 medlemmar i logen nu!

L: Jaha. Det är den största som har varit någon gång?

Arne: Ja. Wasa; det är inte mycket. Det är inte mycket med Wasa något mera, tror jag.

L: De är äldre, de som är i Wasa?

Arne: Ja. Ja. Ja.

L: Ja. Och Odd Fellows har gått åt skogen, som man säger?

Arne: Ja, dom har gått åt skogen också, som man säger. Ja.

L: Jaha. Så. – Du var bara med i Wiking?

Arne: Jaa.

L: Du var inte med i Wasa?

Arne: Nej. Nej.

L: Du träffade inte Rupert Kask då?

Arne: Å ja, jag kommer ihåg Rupert Kask.

L: Men han kunde inte värva Dig som medlem?

Arne: Nej! Han försökte nog! Ja jag kommer ihåg Rupert Kask!

L: Jaha.

Arne: Ja. Ja.

L: Han var en dedicated Wasa-anhängare.

Arne: Och det var; Sture Dahlström, en annan Wasa.

L: Ja. Han arbetade också på ?

Arne: Strombeck & Becker, tror jag.

L: Strombeck & Becker.

Arne: Ja. Dom gjorde

L: Nej han var på Moline Plow.

Arne: Nej, han jobbade på Strombeck & Becker, och det var han 'sluta i alla fall ja.

L: Jaså. Jaha.

Arne: Dom gjorde såna här leksaker utav trä.

L: Leksaks... Jaha.

Arne: Jaha.

L: Det var borta i East Moline?

Arne: Ja. Jaha.

L: Jaha.

Arne: Jaa!

L: Så när Du hade åkt hem 1953, Du hade gift Dig då? Vad hette Din maka, som Du gifte Dig med 1938?

Arne: Hon hette Mildred Klingborg.

L: Mildred Klingborg.

Arne: Klingborg ja.

L: Hon var född här i ?

Arne: Hon var född i Rock Island.

L: Jaha. Och föräldrarna, Var var de ifrån i Sverige?

Arne: Dom var från Småland.

L: Från Småland.

Arne: Dom

L: Vet Du platsen i Småland?

Arne: .. Jag tror det var nära Vetlanda någonstans.

L: Jaha.

Arne: Dom hade en farm ute i Iowa. Dom var flera bröder som hade farm här ute i Iowa också.

L: Jaha. Och så kom de in då?

Arne: Nordvästra jaa ja.

L: Jaså, nordvästra Iowa!

Arne: Nordvästra Iowa ja.

L: Uppåt Fort Dodge, och

Arne: Jaa, up at Storm Lake, runt där oppe, åt där oppe.

L: Hur träffade Du henne?

Arne: Hon kom hit till Moline.

L: Och sökte arbete?

Arne: Jaa. Ja.

L: Jaha.

Arne: 'Träffa 'na' på Svenska Klubben, som vi hade.

L: Wiking?

Arne: Nej, där våran the Athletic Club.

L: Jaså *där*!

Arne: Ja.

L: Hade ni en klubblokal då?!

Arne: Vi hade en klubblokal där nere, var vi hade lite danser där och sånt där.

L: *Var* var Den belägen?

Arne: Å det var ner på där 3:e Ave. Och 15:e St, en liten byggnad där. Jag tror den byggnaden är borta nu.

L: Jaså.

Arne: Å ja!

L: Så där hade ni era tillställningar då?

Arne: Å ja, vi hade tillställningar där!

L: Ja.

Arne: Ja.

L: Så då kom flickorna in, som arbetade ute i familjer och så?

Arne: Ja ja. Ja ja.

L: Var det lika många flickor som pojkar ifrån Sverige på den tiden när Du kom?

Arne: Jag tror det var mer pojkar än det var flickor.

L: Det var det?

Arne: Å ja. Ja.

L: Jaha.

Arne: Men – dom flesta. – Dom flesta så kom dom från landet någonstans. Från landet någonstans.

L: Jaha.

Arne: Jag vet det var en del pojkar som kom hit, dom hade aldrig varit i en stad förr och dom kom hit till Moline! Dom har aldrig varit i en stad i Sverige nån gång!

L: Nähä.

Arne: Ja.

L: De kom ifrån mörkaste skogen.

Arne: Bondvischan, vad dom säger!

L: Ja ja. Jaha.

Arne: Ja.

L: Så det

Arne: No det när jag åkte hem det var trevligt och få se, få se mitt hem Du vet och allting. Det var 25 år efter jag kom hit som jag åkte hem.

L: Jaha. Du stannade då?

Arne: Jag var där i två månader.

L: Två månader.

Arne: Ja, två månader.

L: Jaha.

Arne: Men jag hade en del kamrater. Vi fick låna en bil av en av mina kamraters far, men han kunde inte köra, så jag .. jag fick köra. Men då på den tiden så hade dom **vänstertrafik**. *Det var lite ovanligt i början med men det gick bra!*

L: Jaha.

Arne: När jag kom tillbaks hit, då tyckte jag att **vi körde på fel sida!**

L: Då hade Du blivit van vid det svenska förhållandet.

Arne: Å ja. Ja ja ja.

L: När Du gifte Dig -38, arbetade Din fru då?

Arne: Nja hon städa lite för ett par familjer lite grand.

L: Jaha. Men sen, efter hon gifte sig, då gick hon inte ut och arbetade?

Arne: Ja ja. Å ja ja.

L: Då stannade hon hemma?

Arne: Ja. Ja.

L: Det var så på den tiden, att när två gifte sig, då stannade frun hemma i hemmet? De gick aldrig ut och arbetade då?

Arne: Jaha. För på det mesta var det, but Det är inte så numera då!

L: Nej! Det är tvärtom!

Arne: Dom är tvungna att klara sig nu! Dom är tvungen och arbeta två stycken för att klara sig nu!

L: Jaa. Jaa.

Arne: Ja.

L: Köpte ni hus här då, eller hyrde ni?

Arne: Jag köpte. Jag köpte det här huset utav min .. utav min frus far.

L: Jaså.

Arne: Men det var in

L: -38?

Arne: Nej in -46, flytta vi hit.

L: -46.

Arne: Men det är nu ombyggt, hela huset är ombyggt.

L: Ni har byggt till och

Arne: Det var bara ett – det var a kind of ett skal när vi flytta hit. Men

L: Så Du har byggt om det själv då?

Arne: Nej. Nej jag hyrde, hyrde för det.

L: Du gjorde det.

Arne: Satte in nya fönster och det var inget bad. Det var inget bad på den tiden. Jag hade en liten kamin, satt där i hörnet – Du vet.

L: Jaha. Var det mycket bebyggelse här uppe i slutet av 30-talet?

Arne: Nej.

L: Det var inte det.

Arne: Nej.

L: De hade just börjat att öppna upp här uppe?

Arne: Ja ja ja ja.

L: Så det är rätt så nya hus runtom här då?

Arne: Å ja, ja.

L: Du kanske till och med hade kor och hästar som gick här ute då på den tiden?

Arne: Nja, det! Jag kommer ihåg, 23:e Ave, Du, det var såna här fruktträn och allting sånt där Du vet.

L: Jaha.

Arne: Ja det har förändrats mycket på: vad är det? 50, 50 år?

L: 50 år ja.

Arne: Ja.

L: Var tror Du det har förändrats mest, i Sverige eller här? Du har varit hemma i Sverige efter kriget.

Arne: I Sverige: det hade förändrats mycket i Sverige sen jag kom hit. Jag tyckte Sverige var väldigt modernt på sätt och vis.

L: -53?

Arne: Ja. Ja.

L: Var Du inne på någon av skofabrikerna vid det tillfället?

Arne: Ja jag var inne på Oscaria-fabriken och gick igenom den.

L: Ja.

Arne: Men

L: Du var inte inne på någon metallfabrik, liknande John Deere, när Du var hemma i Sverige?

Arne: Nej. Nej. Nej.

L: Du kunde inte jämföra hur det hade utvecklats?

Arne: No nej nej. Men; jag var i Stockholm ett par gånger också. Jag brukar. Jag hade en fester i Stockholm så jag kände till Stockholm lite grand. Jag åkte med min kamrat från Karlstad och han hämtade mig i Örebro med bil, så vi åkte upp i bil till Stockholm. Han var stockholmare. Så han släppte av mig nere i Stockholm och vi skulle mötas på en plats och jag gick på den där gatan nästan en hel dag. Så jag känner till Stockholm! Jag gick igenom gamla stan och på söder, och sånt där.

L: Jaha. Så såg Du mycket

Arne: Och; sen sen. Ja ja vi åkte opp. Jag såg en fotbollsmatch emellan Sverige och Finland?

L: På Råsunda?

Arne: På Råsunda jaha. Ja. Annars så hade jag varit på. Jag har varit på Gamla stadion ett par gånger, före jag åkte till Amerika.

L: Jaså!

Arne: Å ja.

L: Jaha.

Arne: Det ligger på Sturegatan vid Vallhallavägen, tror jag att det är.

L: Det stämmer, ja. Vallhallavägen.

Arne: Ja. Ja.

L: Så vad tyckte Du om denna slags fotboll då?

Arne: Jag såg. Å vad dom spelar fint! Det är inte vad dom gör, vad dom kallar: spring och sparka, inte! Ja. Ja jag såg Sverige och Danmark på Gamla stadion. Sen såg jag en match mellan. Och när vi åkte! Jag såg en match emellan Jönköping och Sandviken, i Sandviken. Dom var båda i, vad dom kallar Allsvenskan då - på den tiden.

L: Jaha.

Arne: Men annars. Visst. Örebro har väl rätt så bra fotbollslag också!

L: Men Sandviken, där är en massa brukspojkar, vet Du. Dom är hårda dom.

Arne: Jaa! Dom har järn.. ? Var det inte järn?

L: Ja, stål och järn.

Arne: Ja. Ja. Ja ja.

L: Jajamensan.

Arne: Dom hade – jag tror – dom hade folkmängd på 10 000 och det var 22 000 på matchen!

L: Jaha.

Arne: I Sandviken.

L: Det är bra intresse.

Arne: Ja. Ja. Ja.

L: Det är bra intresse ja.

Arne: Ja.

Lennart Setterdahl: Så när Du var här de första åren, vad läste Du för tidningar? För det tog ett tag för Dig att kunna läsa tidskrifter som Argus och liknande?

Arne Pearson: Ja. Vi kunde köpa den där Svenskamerikanen då.

L: Å ni köpte den här i Moline?

Arne: Ja, vi kunde köpa den här i Moline ja. Dom hade en liten cigarraffär där på 15:e St, där emellan 6:e och 7:e Ave där, på **den tiden**.

L: Och de hade svenska tidningar?

Arne: Jaa! Vi kunde köpa svenska tidningar där.

L: Men Du kunde inte köpa någon rikssvensk tidning?

Arne: Nä.

L: Det fanns inte?

Arne: Nä.

L: Inga veckotidningar heller ifrån Sverige?

Arne: No. Nu har dom tidningar som heter .. den här som heter .. kommer hit, varje vecka. – Dom flyger den hit. – Den heter

L: Å Swedish Didact ja.

Arne: Ja. Jaha.

L: Den - ja.

Arne: 60-, jag tror den kostar 60- 62 dollar om året, nånting i den stilen.

L: Ja den är dyr. Den är dyr som bara Den.

Arne: Ja.

L: Jaha.

Arne: Men; jag har sett den där Swedish Didact. Dom har bilder i den och när Svenskamerikanaren kommer, dom har samma!

L: Dom kopierar, ja.

Arne: Dom kopierar över allt!

L: Och Du har fortfarande Svenskamerikanaren?

Arne: Jaa, jag får den, jag får den. Men det är; jag brukar få, en kamrat, han brukar få tidningar: Värmlandstidningen. Det är likadant där. Svenskamerikanaren, då så kopierar dom för alltid. Men; - dom som inte får dom tidningar där Du vet, där är nyheter i alla fall!

L: Ja visst.

Arne: Ja.

L: Det är vad det är ja. När ni spelade matcherna här i Moline; fotbollsmatcherna, var de refererade i tidningarna? Skickade ni in det till Svenskamerikanaren eller hur gjorde ni?

Arne: (Ett ögonblick, ska jag visa).

L: Gus Magnuson, han skickade in varje vecka då till the Dispatch?

Arne: Jaha. Ja. Efter

L: Efter varje match?

Arne: Efter varje match så skickade han in, skickade han in det här till Moline Dispatch.

L: Och han talade om då vem som var med och spelade på matcherna?

Arne: Å ja. Jaha.

L: Jaså, Du spelar vänsterinner i den här matchen?

Arne: Jaa. Det är våran första match.

L: Jaha. Och var alla svenskar där?

Arne: Jaha.

L: Jaha. Alla svenska namn ja.

Arne: Dom här. Dom här är svenskar allihopa här. Det här är jag: Det här är Peterson, No det här är Gus Wick, Roy Peterson, där är Arne Pearson, Ture Ekström, Nils Carlson, Dennis Nordin, Gus Magnuson and Olle Blomkvist.

L: Jaha. Och de, dom två där, det är?

Arne: Den där, han kommer från Örebro.

L: Jaha.

Arne: Han heter Bertil Kron.

L: Jaså. Gus Wick

Arne: Här är Olle Rådström.

L: Gus Wick, han bor inte långt ifrån Gus Magnuson?

Arne: Nä. No. That's right ja.

L: Så han var också ?

Arne: Ja, han är där också ja.

L: Och det är taget här utanför.

Arne: Där oppe, right. Det här är våran första match.

L: Och ni vann med 2-1.

Arne: Jaha!

L: The Brownings.

Arne: Ja.

L: Jaha. Och här har vi fler.

Arne: Å ja.

L: Är det Du?

Arne: Det är jag det!

L: Tuff kille?!

Arne: Det är jag och Roy Peterson och Gus Wick. Det här är taget oppe vid (?) Field up on.. . Det här var taget i Rockford.

L: Så hade ni några som följde med er ifrån Moline t ex till Rockford eller till Chicago, som hejarklack, som man säger?

Arne: Å ja! Å ja! Ja, vi hade! Vi hade en del som följde med ja!

L: Både flickor och pojkar?

Arne: Å ja. Ja ja. Ja. Ja. Jajamensan.

L: Så ni hade sådana som var med er och såg till att slicka såren när ni blev skadade?

Arne: Ja! Jaha! Jaha! Ja.

L: Så ni spelade bara på söndagar?

Arne: Mhm! Ja.

L: Aldrig på lördagar?

Arne: Nej. Söndagar, endast på söndagar ja.

L: Det var ingen som hade tid att spela på lördagar eller vad berodde det på?

Arne: Ja jag vet inte. Jag vet inte varför.

L: Eller arbetade ni halv dag bara, eller full dag?

Arne: Ibland så. Ibland så arbetade vi halv dag på lördagarna, å ja, det gjorde vi ja. Det kanske var det som var orsakerna också.

L: Så det blev inte tid att resa upp?

Arne: Ja ja ja.

L: Men i regel, när ni spelade i Chicago, då reste ni på lördag och låg över natt?

Arne: Inte alltid då. Ibland så lämnade vi på morgonen och kom home på samma dag, på kvällen.

L: Jaha. Men ifall det var någon dans eller sånt, då ville ni gärna vara med på det?

Arne: Ja. När vi, när vi spela mot the Swedes up there, svenskarna upp där, då åkte vi på lördag, för det mesta.

L: Jaha. Och: Wiking, de var på Nordsidan ja.

Arne: Jaa.

L: Det var inget lag på Sydsidan i Chicago?

Arne: Jaa då! Dom hade the South Side Swede och Linnea!

L: Och då Linnea där, det nämnde Du ja!

Arne: Linnea och the South Side Swede.

L: Jaha.

Arne: Och dom var på Sydsidan.

L: Jaha. Hade ni något utbyte med t ex Jamestown och New York, i några större sammanhang?

Arne: Nej.

L: Du sa att Du lånade ut Peterson här till ett lag i Baltimore.

Arne: Jaa, jaa, dom, dom

L: Han var halvproffs.

Arne: Ja, halvproffs ja. Han spela – han spela mot - han spela i Chicago också: proffs.

L: Ja. Vad menades med det på den tiden, om de var halvproffs eller proffs? Fick de en anställning då utav laget?

Arne: Han fick 'betart! Han fick betart!

L: För varje match?

Arne: Jaha.

L: Han kunde leva på det?

Arne: Jag vet inte om han kunde leva på det, men han fick 'betart i alla fall, så det kosta ingenting för honom att åka dit. Jag vet inte hur mycket pengar dom fick.

L: Skaffade de arbete, i regel?

Arne: Nej.

L: Inte det.

Arne: Dom har. I Sverige så har dom ingen professionell, som jag förstår, men -

L: Firmorna ligger bakom?

Arne: Dom ger ett fint jobb, kanske. Förstår Du om jag säger det?

L: Men det förekom inte här?

Arne: Nej, det tror jag inte.

L: John Deere hade inget behov utav en svensk fotbollsspelare?

Arne: Nej nej nej. Nej nej nej.

L: Det gick inte?

Arne: Men jag vet, dom gör det i Sverige många gånger.

L: Jaha.

Arne: Dom säger att dom är amatörer, men!

L: Ja men ute i Connecticut tror jag de gjorde på det viset! De fick överföring från Halmstad Bollklubb och Göteborg?

Arne: Å, gjorde dom! Ja. Ja.

L: Och firmorna hjälpte dem att få jobb,

Arne: Jaa. Ja å ja! Ja.

L: som svarvare och

Arne: Jaa ja. Mhm. Ja.

L: Men här har det inte förekommit?

Arne: Nej. Inte som jag vet i alla fall.

L: Nej. Så här var det alltså: strict amateur?

Arne: Ja. Strict amateur ja.

L: Jaha.

Arne: Ja.

L: Så Du har varit med om en hel del då i fotbollsspelet?

Arne: Å ja. Ja. Jag slutade då som domare.

L: Ja, Du fortsatte med domarskapet då?

Arne: Ja, men

L: Hur många år?

Arne: Ett par år, vad det var.

L: Efter -40?

Arne: Ja. Jaha. Ja.

L: Och han Dahlkvist, han höll på med det längre?

Arne: Jaa, men han är inte, han gör det inte nu. Han är – han är – han är

L: pensionerad nu ja.

Arne: Ja, pensionerad. Men han

L: Flyttade han ifrån Moline då till Chicago eller?

Arne: Jaa, han flyttade iväg till Chicago tydligen.

L: Vad arbetade han med här?

Arne: Han var bas i en sån fabrik, jag vet inte vad dom gjorde, vad det var för nånting.

L: Jaha.

Arne: Men nu han åker, han åker över hela Amerika. Ja Du såg i det brevet, han var inbjuden till Göteborg.

L: Jaha.

Arne: Fri resa och allting. Husrum och mat och. För allt. För han har gjort så mycket för svensk fotboll.

L: Jaha.

Arne: Han har skickat många lag till; ja dom hade ett stort tournament där förra året, Du vet. Och 15 000 spelare, 30 olika länder, som deltog.

L: Var det i Chicago-området?

Arne: Nej, i Göteborg.

L: I Göteborg.

Arne: Mhm.

L: Jaha. Men han bor i Christall Lake nu?

Arne: Christall Lake ja.

L: Och han har arrangerat så att många svenska lag har kommit över hit också?

Arne: Jaa ja. Jaha. Jag vet, han hade: AIK från Stockholm var här och Göteborgskamraterna var här och Jönköping var här.

L: Spelade något av de lagen här i Moline?

Arne: Nej, dom spela mot kombinerat lag from .. from - from Chicago.

L: I Chicago.

Arne: Ja.

L: Men ni har aldrig haft besök av något svenskt lag här?

Arne: Nej. Nej inte här, no.

L: Har ni inte haft möjlighet att få hit dom?

Arne: Nej, vi har inte fått några.

L: Inte det, nej.

Arne: Jag såg när dom spela mot Göteborg, jag såg när dom spela mot AIK. Dom spela mot AIK i Rockford; svensk kombination från Chicago- och Rockfords-spelare.

L: Jaha.

Arne: Ja.

L: Och det var .. alltså: bra spel, när dom kunde komma på samma?

Arne: Å ja. Göteborg! Göteborgskamraterna, dom spela i Hanssons Park – Hansons' Park i Chicago, på Central Avenue tror jag det är, Central and Fullerton.

L: Så Det är många år sedan dom var där.

Arne: Ja det är många år sen ja.

L: Så kommer ni tillsammans, ni gamla fotbollsspelare? Träffas ni på Wiking?

Arne: På Wiking ibland, det är vad det är.

L: Wick, och Gus Magnusson och

Arne: Jaa! Dom!

L: Nils Carlson?

Arne: Jaa, dom kommer dit ja. Det! Jag säger: det är inte många kvar! Det är kanske fyra fem kvar.

L: De faller ifrån ja.

Arne: Ja.

L: Vad hände nu med de gamla böckerna? protokollsböcker och sånt som fördes utav Athletic club?

Arne: Å jag vet inte riktigt vad happened med alltihopa!

L: Det försvann?

Arne: Ja, det försvann ja.

L: Vem var den siste sekreteraren?

Arne: Vi hade en som var: Herbert Lund som var stockholmare, han var sekreterare på den tiden. Han .. Han dog för många år sedan nu.

L: Så böckerna och historierna har försvunnit?

Arne: Jaa. Jaa.

L: Så det finns bara det som är i dispatch-en kvar nu?

Arne: Ja, som det här, det är det enda som är kvar.

L: Så när Du läser igenom de här gamla tidningsartiklarna, då kommer spelet immediately?

Arne: Ja. Ja ja. Ja just det! Ja.

L: Då vet Du var de fick skoskavena och smällarna på benen?

Arne: Ja. Jaha!

L: Hade ni benskydd på den tiden? Var det noga med det, både fram och bak, på den tiden?
Arne: Du ser. Du kan se att jag har benskydd där!
L: Nu för tiden har de ju inte det när de spelar.
Arne: Nej, jag vet det. Men jag tror inte. Jag tror inte. Tå. Du ser: en fotbolls
L: Skorna är annorlunda.
Arne: Skorna på den tiden; de var hård som ..
L: Som stål.
Arne: Som en stål, gjort av stål ja! Men nu – jag ser dom spelar utan benskydd, jag kan se.
L: Var de - vad man säger - mer råa förr i tiden tror Du än vad de är idag?
Arne: Yeah jag tror dom var. Nu har dom Du vet, Du får
L: Mera fitness?
Arne: Dom får a kind of yellow card.
L: Oftare?
Arne: Ja Det ofta. Ja och
L: Det fick dom aldrig förr?
Arne: Nej, de fick bara en varning då, en varning Du vet! Men nu får de, Du vet, dom får det gula kortet och gör Du det nästa gång så åker Du ut och då får Du spela med en spelare
L: Mindre ja.
Arne: mindre.
L: Men se det förekom inte förr?
Arne: No.
L: Det var fullt lag.
Arne: Det blev slagsmål ibland!!
L: Blev det slagsmål?
Arne: Ja, ibland så blev det lite!
L: Fick de hålla på då tills de blev trötta eller?
Arne: Ja!
L: Inga gula kort!
Arne: Nej, inga gula kort nej! Nej!
L: Men ni var unga och friska.
Arne:Å ja. Ja.
L: Och inget arbete att gå till.
Arne: Inget arbete!

Lennart Setterdahl: När Du tänker tillbaka, funderar Du inte på att: det var allt ett jädra liv ni hade då?

Arne Pearson: Jaa, jag förstår inte vad. Du vet: Du Vi undrade inte på nästa dag Du vet. Vi tog en dag i taget.

L: Ni gjorde det?

Arne: Ja å ja.

L: Jaha.

Arne: Ja. Ja, vi kunde det.

L: Och kyrkolivet, det hade Du avverkat på nio år i Sverige, sa Du?

Arne: Jaha! Jag gick i Filadelfiakyrkan i Örebro.

L: Jaha. Var gifte Du Dig då med Mildred Klingborg här?

Arne: Min fru, hon, hon går till kyrkan.